

اشاره:

حساب قطعيه دولت و بازرسي وضعيت مالي و حسابي نهادهای دولتي يکي از وظايف اداره کنترول و تفتيش افغانستان است که بر اساس صلاحيت قانوني سالانه با تيمي تخصصي به بازرسي آن مي پردازند که اين نهاد نتايج بررسي هاي خود را به رياست جمهوري و همچنين پارلمان کشور گزارش مي دهد، بازرسي مسائل مربوط به حساب قطعيه و ارتباط اداره کنترول و تفتيش افغانستان با مجلس نمايندگان در اين رابطه موضوعاتي است که ما در اين شماره تفتيش آنرا با محمدصديق عثمانی عضو کميسيون مالي و بودجه مجلس نمايندگان و همچنين سيدمحمد مهدي حسيني معاون عملياتي اداره کنترول و تفتيش و رئيس کميته ي بازرسي حساب قطعيه در ميان گذاشته ايم که از نظراتان مي گذرد.

حساب قطعيه دولت و بررسي وضعيت مالي نهادهای دولتي

در اکثر کشورها برای شفافیت حسابدھی یک اداره عالی تفتيش وجود دارد با وجود اینکه در قانون جديد این مورد در نظر گرفته شده می خواستیم بدانیم اکنون نقش این اداره چگونه است و رابطه بين اداره کنترول و تفتيش و پارلمان چه طور است؟

در هر کشوري که بودجه تصويب می شود و پول مصرف می شود باید برای چگونگی مصرف پول اداره ی وجود داشته باشد و مطابقت آن با قوانين چگونگی مصرف پول بررسي شود و آن اداره در افغانستان اداره

کنترول و تفتيش است که رياست آن را آقای شريفی به عهده دارد. بدون شک موجوديت اداره که در گذشته ديوان محاسبات بود و فعلا به عنوان اداره کنترول و تفتيش ياد می شود، در گذشته و حال یک ضرورت بوده و هست و در آینده هم یک ضرورت خواهد بود. و موجوديت آن برای ما کاملا قابل تايد است و اما در مورد کارکرد های اداره شما اگر بخواهيم صحبت کنیم، مملکت دچار بسيار مشکلات و بحران است و از سطوح مختلف و از جمله بر نظارت و تطبيق قانون؛ به هر حال تا جایی که من معلومات دارم اداره شما با وجود شرايط مشکل کارهای بسياری انجام داده است. شايد بخش هایی از کار شما مربوط به ما نباشد ولی بحث ما مربوط به بخش هایی است که مربوط به ما می شود و مهمترين آن بخش های مربوط به قطعيه و بررسي قطعيه و گزارش آن به پارلمان است و در پارلمان هم کميسيون امور مالي و بودجه ولسی جرگه و در عين زمان به عنوان کميسيون محاسبات هم ياد می شود و اين برنامه را پيش می برد. در اين ۵ سال گذشته و یک سال از پارلمان جديد ما یک رابطه نسبتا خوب داشتيم و رابطه کاری ما مفيد بوده که قطعيه توسط اداره کنترول و تفتيش و کنترول بررسي می شد و گزارش آن را به ولسی جرگه ارائه می شد و بعد از آن به کميسيون ما می آمد و ما با اداره کنترول و تفتيش و مخصوصا با تيمي که قطعيه را ترتيب می کرد در رابطه بوديم و نقاط نظر يکديگر بحث می کرديم و راجع با

محمد صديق عثمانی، عضو کميسيون مالي و بودجه مجلس

من مطمئن هستم اسنادی که ما از اداره کنترول و تفتیش مطالبه کردیم به درستی بررسی می کند و در مواردی که فعالیت می کنند بازرسی ها بسیار جدی و عمیق است

نواقص و کمبودها بحث می شد و نقاط مثبت آن را مورد تایید قرار می دادیم. یعنی در شرایط کنونی مواضع اداره کنترول و تفتیش در ولسی جرگه کمیسیون امور مالی و بودجه و محاسبات است و این نظریه هم در اداره کنترول و تفتیش و هم در داخل پارلمان وجود دارد که اگر کمیسیون مستقلی ایجاد شود که عین نقش را در داخل پارلمان داشته باشد ولی هنوز در این مورد مباحثه ای در ولسی جرگه وجود ندارد و من فکر می کنم یک اقدام خوب خواهد بود.

با وجود اینکه قطعیه بسیار مهم است حساب قطعیه چقدر تاثیر دارد بر تصمیم گیری نمایندگان برای تصویب بودجه و مصارفی که می تواند بعدا در این قسمت ذی دخل باشد؟ می خواهیم اهمیت بررسی قطعیه را در تصمیم گیری نمایندگان مردم در تصویب بودجه بعدی بدانیم؟

واضح است که قطعیه چگونگی عواید و مصارف بودجه را در یک سال مالی گذشته که بودجه ان را پیش بینی میکند. وقتی که ما از قطعیه اطلاعات داشته باشیم واز مصرف بودجه در سال گذشته معلومات داشته باشیم براساس آن می شود سند بودجه را درست و به جا تنظیم کرد یعنی بررسی قطعیه به

همان اندازه که تصویب بودجه اهمیت دارد نیز از اهمیت وافری برخوردار است. در اداره و حکومتی که می خواهد در مقابل عملکرد خود پاسخگو باشد و شعار حکومت پاسخگو و مردمی را میدهد ترتیب قطعیه و چگونگی بررسی آن بسیار مهم است.

یکی از موارد مهمی که در ادارات وجود دارد عدم مصرف بودجه انکشافی از سوی این ادارات و وزارت خانه ها است و مصرف بودجه سیر نزولی داشته است به نظر شما دلیل عدم مصرف بودجه از سوی این نهاد ها چه می تواند باشد؟

پارلمان در این قسمت چه اقداماتی انجام داده است؟ مخصوصا کمیسیون مالی و بودجه؟

ما علاوه بر اینکه چگونگی مصرف بودجه انکشافی را در حساب قطعیه ارزیابی می کنیم، سالانه از وزارت مالیه و حتی از وزارت های مربوطه چگونگی مصرف بودجه انکشافی را مطالبه می کنیم و در این مورد از آنها معلومات می خواهیم همان طور که شما گفتید به استثنای یک سال از سال ۸۴ تا امسال مصرف بودجه انکشافی سیر نزولی داشته است. صرف در یک سال نسبت به سالهای قبل متفاوت بود که این امر ناشی از عوامل مختلفی است که از وزارت خانه مربوطه شروع می شود، جاییکه پلان و پروژه سازی را شروع می کنند و بعد وزارت مالیه که بودجه می دهد و هم چنین رابطه پیدا می کند با ولسی جرگه که بودجه را تصویب می کند و بعد از آن کل کار رابطه پیدا می کند با وزارت خانه های سکتوری، به طور مثال وزارت سکتوری پلان نداشته است و بدون داشتن یک برنامه دقیق بودجه جدید مطالبه کرده است از بودجه ای که مطالبه کرده اسناد ابتدایی نداشته است لذا وقتی که بودجه تصویب می شود تازه وزارت خانه شروع به پلان سازی می کند طبعاً سال اول میگذرد ولی هیچ کاری صورت نرفته است احياناً اگر اسناد هم داشته باشد در مرحله دوم که تدارکات است وزارت خانه ها در تدارکات خود بنا به عوامل مختلف پروسه را به کندی پیش می برند که می توان

عدم امنیت را نیز به این عوامل افزود. در پهلوی این موارد بررسی هایی است که از سوی خازنوالی انجام می شود هر قراردادی که صورت می گیرد خازنوال توقع دارد که یک مقدار پول بگیرد و طبعاً اداره مربوطه هم مجبور می شود که برای اینکه خازنوال و تیم های مربوطه دیگر را قانع بسازد مبلغی را به آنها پرداخت کند و این خود مانع ایجاد می کند و از عوامل دیگری که بنده بر آن تاکید می کنم این است که بودجه انکشافی به دکان بقالی می ماند در دکان بقالی مال می آید یک مقدار آن به فروش می رسد و یک مقدار آن هدر می رود و همین طور سالهای بعد... بودجه نیز در کشور ما چنین شرایطی دارد لذا بنده پیش بینی می کنم

مصرف بودجه انکشافی در سال بعد از این هم کمتر خواهد شد. سالهای قبل که بنده مسئولیت کمیسیون مالی و بودجه مجلس را به عهده داشتیم به وزارت خانه ها همیشه در مورد مصرف درست بودجه تاکید می کردم.

با تجربه تقنینی که در دوره قبل داشتیم، حساب قطعی که از سوی اداره کنترل و تفتیش بررسی وبه پارلمان گزارش داده می شود به هر حال یکسری توقعاتی پارلمان به ویژه کمیسیون مالی و بودجه راجع به قطعی از اداره کنترل و تفتیش دارد یعنی هم از اداره کنترل و تفتیش وهم از وزارت مالیه به عنوان ترتیب کننده قطعی، توقعات مجلس از این دو نهاد چیست؟ و در این راه چه مشکلاتی وجود دارد؟

وزارت مالیه و اداره کنترل و تفتیش در قبال ساختن و بررسی حساب قطعی در بعضی موارد سهل انگاری و در بعضی موارد آگاهانه گذشت می کند. قانون مصارف به وضوح می گوید بعد از اینکه حساب قطعی از طرف وزارت مالیه ترتیب شد اداره کنترل و تفتیش بر مبنای گزارش وزارت مالیه و بر مبنای معلوماتی که خود جمع آوری می کند در مقابل اشخاص و افراد و ادارات وضع جریمه را پیش بینی می کند، هر چند اصطلاح جریمه بکار رفته است اما منظور مجازات است یعنی وقتی که اداره کنترل و تفتیش حساب قطعی را در پارلمان و شورای وزیران گزارش می کند باید افراد و اشخاصی را که بر اساس بررسی قطعی قابل مجازات هستند باید را هم پیش بینی می کرد که این افراد بر اساس این قطعی مجازات شدند بعد نتیجه را برای مجلس روان می کردند متأسفانه اداره کنترل و تفتیش این موضوع را نادیده می گیرد.

و موضوع دوم که گزارش اداره کنترل و تفتیش مخصوصاً امسال در خوش بینی

ترتیب شده و جانب دارانه به نفع حکومت و وزارت مالیه بوده است، مثلاً سند قطعی، قطعی عواید را ندارد، قطعی عواید وجود ندارد!! وقتی قطعی عواید وجود نداشت قطعی مصارف هم نمی تواند اطمینان بخش باشد یعنی براساس کدام عواید این مصارف صورت گرفته است پیش بینی عواید در بودجه سال مربوطه بوده ولی تطبیق آن عواید معلوم نیست که ما چقدر عواید حاصل کردیم و از کجا؟ باز هم اداره کنترل و تفتیش قطعی به شکل مشروط تایید می کند وقتی از سه جزء قطعی یک جزء آن به صورت مکمل نیست چگونه ممکن است بالای قطعی اظهار نظر کرد چگونه ممکن است که این را بگوییم که ما به شکل مشروط این را تایید می کنیم این برای ما به هیچ وجه قابل قبول نیست. به کرات بنده از اداره کنترل و تفتیش تقاضا کردم که وقتی شما یک گزارش را ارائه می کنید اگر در آن گزارشات مقررات اصول نامه ها، قوانین مختلف نقض شده باید کسانی که قانون را علناً نقض می کنند علیه آن اقامه دعوی کنید و به خارانوالی معرفی کنید.

معمولاً هر ساله دوسیه هایی بسیاری از سوی اداره کنترل و تفتیش به خارانوالی فرستاده می شود که طرف دعوی هم اشخاص حقیقی هستند و هم حقوقی یعنی اداره کنترل و تفتیش این کار را می کند.

در بحث قطعی آنها استدلالشان این است که ما در تفتیش های بعدی این کار را خواهیم کرد اگر موارد نقض قانون نیست، چرا شما آن را درج قطعی می کنید؟ با این حال من مطمئن هستم اسنادی که ما از اداره کنترل و تفتیش مطالبه کردیم به درستی بررسی می کند و در مواردی که فعالیت می کنند بررسی ها بسیار جدی و عمیق است ولی در معرفی کسی که قانون را نقض کرده یا مقررات و اصول نامه ها را نقض کرده در این موارد مدارا می کنند. ما می گوییم اداره کنترل و تفتیش باید اشخاص خاطی را خارانوالی معرفی کند حتی اگر خارانوالی هیچ اقدامی صورت ندهد و یا مسئله را پیچیده تر کند حداقل باید در گزارش اداره کنترل و تفتیش تعداد اشخاص خاطی ذکر

□ **وقتی که ما از قطعی اطلاعات داشته باشیم و از مصرف بودجه در سال گذشته معلومات داشته باشیم براساس آن می شود سند بودجه را درست و به جا تنظیم کرد یعنی بررسی قطعی به همان اندازه که تصویب بودجه اهمیت دارد نیز از اهمیت و افری برخوردار است. در اداره و حکومتی که می خواهد در مقابل عملکرد خود پاسخگو باشد و شعار حکومت پاسخگو و مردمی را می دهد ترتیب قطعی و چگونگی بررسی آن بسیار مهم است.** □

گردد. به هر حال اداره کنترل و تفتیش و بررسی اسناد مالی و ارائه گزارش این نهاد به مجلس نمایندگان یک ضرورت است و ما این ضرورت را به جد تایید می کنیم و طرفدار آن هستیم.

وزارت مالیه در مورد ترتیب قطعی چه مشکلاتی دارد؟

وزارت مالیه بیشتر کوشش می کند که اعداد و ارقام را طوری تنظیم کند که عواید و مصارف بودجه های ترتیب داده شده و تخصیصی و مصرفی که صورت گرفته این اعداد و ارقام با هم مطابقت داشته باشد. اینکه قوانین نقض شده یا نشده به نظر من وزارت مالیه در قسمت ترتیب حساب قطعی سهل انگاریهای زیادی می کند من مطمئن هستم.

سید محمد مهدی حسینی معاون عملیاتی اداره کنترل و تفتیش

نظارت، ارزیابی و تفتیش دیگر معنایی نداشت. بناءً وقتی فعالیتهای دولت با اجزای آن در طول دوره یکسال مالی مورد بازرسی و تفتیش قرار می گیرند، می توان قضاوت نمود که میزان انحراف از قوانین، مقررات و طرزالعملها به چه میزان بوده؟ آیا اهدافی که بر اساس آن فعالیتهای انجام می شده بدست آمده و اصولاً آیا خود اهداف بدرستی طراحی شده است؟ موانع و محدودیتهایی که در اجرای فعالیتهای وجود داشته، کدام ها بوده؟ و...

قطعیه دولت نیز یکی از ابزارهای بسیار مهم و کلیدی جهت اخذ تصمیم کلان برای فعالیتهای مالی در سطح کشور می باشد؛ هم برای حکومت که اجرا کننده آن است و هم برای شورای ملی که تصویب کننده و نظارت کننده آن می باشد. قطعیه می

مستقیم انتخاب و به نمایندگی از آنان تصمیمات لازم را اتخاذ می کنند. از آنجائیکه برای پارلمان این امکانات مقدور نمی باشد تا در مسائل مالی و حسابی به طور جزئیات، نظارت خود را بالای قوه ی اجرائیه داشته باشد، مطابق به معیارهای بین المللی نهادی که در اجراءات و عملکرد خود کاملاً مستقل باشد، از فعالیتهای مالی و حسابی دولت بازرسی سالانه نموده و اطمینان لازم از چگونگی مصارف بودجه و جمع آوری عواید در سطح کشور مطابق به معیارات مالی و حسابی در چوکات قوانین، مقررات و طرزالعملهای نافذ را به رئیس جمهور، شورای ملی، جامعه مدنی و مردم ارائه میدارد که این مهم در افغانستان توسط اداره کنترل و تفتیش منحیث عالی ترین ارگان بازرسی کننده امور مالی و حسابی در کشور با سابقه ۶۰ سال خدمت انجام می پذیرد.

قطعیه دولت چگونه می تواند مبنای تصمیم گیری بودجوی برای حکومت و شورای ملی باشد؟

تصمیمات زمانی درستی و نادرستی آن فهمیده می شود که به صحنه اجرا در آمده باشد. در حالت تئوریک، کلیه فرضیه ها و مقدمات دخیل در یک تصمیم گیری کاملاً درست و خالی از اشکالات می باشد و اگر چنین نمی بود، هیچوقت تصمیمات نادرست و غلط اخذ نمی گردید و فعالیتهای دیگری از قبیل:

شفافیت لازم در چگونگی ترتیب، مصرف و عملکرد نهادها در نظام بودجه ای تا چه اندازه می تواند در راستای ایجاد حکومت مبتنی بر پاسخگویی مدد واقع شود؟

در نظامهایی که حاکمیت از آن مردم است و مردم در اکثر تصمیم گیریهای سرنوشت ساز خود، طور مستقیم یا غیر مستقیم دخیل می باشند، شفافیت در اجراءات و حسابدهی نهادهای دولتی یکی از ارکان و لازمه های آن می باشد که در این خصوص خوشبختانه وظایف نهادهای مختلف تعریف شده است. یکی از مسائلی که جوامع مختلف جهت هر چه بیشتر شدن شفافیت، قوانین، طرزالعملها و سیستم های کنترولی وضع می نمایند، بودجه هر کشور می باشد. از آنجائیکه پول و داراییهای عامه یا به عبارتی بودجه عمومی دولت متعلق به مردم افغانستان می باشد و باید تمامی فعالیتهای و اهداف در راستای بهبود وضعیت معیشتی، امنیتی، رشد اقتصادی، زیرساختهای اصولی و نهایتاً آوردن رفاه در جامعه باشد، مردم حق دارند تا بفهمند بودجه یکساله شان چطور، چگونه و کجا و با چه کیفیتی مصرف گردیده و آیا مطابق به اهداف بوده است یا نه؟ به همین لحاظ در اکثر کشورها واز جمله افغانستان صلاحیت تصویب و نظارت از بودجه را به پارلمان آن کشور داده اند که توسط آنان به طور

تواند یک تصویر روشن از وضعیت مالی یک کشور ارائه نماید. بر آن اساس می‌توان ارزیابی نمود وضعیت اجراءات نهادهای بودجوی چگونه است؟ کدام نهادها در مصرف صحیح بودجه خود تا حدودی موفق و کدام یک پسمان و یا ناموفق بوده است؟ و دلایل آن - وضعیت و ارزیابی چشمه‌های عایداتی کشور و مقایسه آن با مصارف - آیا مصارف مطابق به بودجه منظور شده، صورت گرفته و ارزیابی آن - وضعیت قروض و تکتانه آن که دولت افغانستان متعهد به پرداخت آن می‌باشد و پروژه‌هایی که از این مدرک تمویل می‌شود؟ وضعیت بودجه عادی و انکشافی در کل و بودجه انکشافی بدلیل اهمیت زیرساختی آن برای افغانستان و اینکه تمامی آن از کمکهای جامعه بین الملل تامین می‌شود بطور خاص - وضعیت پروژه‌های اختیاری، غیر اختیاری و انتقالی - اینکه فعالیتهای مالی صورت گرفته در راستای استراتژی انکشاف ملی بوده و در چه سطحی؟ وضعیت سکورها و بخش‌های مختلف در ارتباط با بودجه - وضعیت سیستم مالی و حسابداری در کشور و دهها موارد عمده که می‌توان با رجوع به قطعیه و اظهار نظر اداره کنترل و تفتیش، از آن در تصمیم‌گیریهای مالی و بودجوی خصوصاً در تصویب بودجه مدد جست.

از جمله مشکلات عمده ای که پیش روی دولت قرار دارد، عدم مصرف بودجه انکشافی می‌باشد. به نظر شما علت آن چیست؟

همانطور که شما اشاره کردید یکی از چالشهای بزرگ و عمده که بر سر راه ما قرار دارد عدم مصرف کامل بودجه انکشافی می‌باشد. به عنوان مثال در سال ۱۳۸۸ متاسفانه صرف ۳۶/۸۴ فیصد از بودجه انکشافی به مصرف رسیده است که با توجه به وضعیت ضعیف کشور در بخشهای انکشافی و زیرساختی این مقدار بسیار ناچیز می‌باشد و با توجه به اینکه این مبلغ (بودجه انکشافی) از منابع عایداتی کشور نبوده و کاملاً از منابع خارجی (مساعدت و قروض) تمویل آن صورت می‌گیرد، می‌بایست توجه

مضاعف و همت بیشتر در جهت مصرف اصولی آن صورت گیرد. اگر ما نگاهی کلی تر به بعضی پروژه‌ها بیاندازیم برای ما دقیق تر روشن می‌شود: به عنوان مثال در سال ۱۳۸۸ تعداد ۹۱ پروژه، مصرف کمتر از ۲۵ فیصد صورت گرفته و ۱۶۹ فعالیت که مبلغ بیشتر از ۱۳ میلیارد افغانی به آن اختصاص داده شده، هیچ نوع مصرفی صورت نگرفته است که اینها خود نمونه ای است که نهادهای تصمیم گیر را به تفکر وادارد تا در قسمت تخصیص منابع و اولویتهای تجدید نظر نمایند و چنانچه این روند ادامه یابد جدا مایه نگرانی می‌باشد. متاسفانه چالشها تنها در کمتر مصرف کردن بودجه انکشافی نمی‌باشد، پروژه‌های زیادی است که در قسمتهای مختلف به مرحله بهره برداری رسیده است، اما ما بارها به مراتب دیده و شنیده ایم چه از مردم و چه از نهادهایی که در زمینه مسؤلیت دارند از جمله خود اداره کنترل و تفتیش؛ مبنی بر اینکه پروژه‌هایی که تطبیق می‌شوند تعدادی از آنها مشکلات بسیار جدی دارند و دارای کیفیت پایین و مطابق به اهداف تعیین شده نمی‌باشد. تا زمانیکه یک پروژه به مرحله بهره برداری می‌رسد، تا قبل از آن منابع بسیار زیادی چه مادی و چه انسانی را بخود معطوف داشته و دخیل می‌باشد و اگر قرار باشد که نتیجه همه این فعالیتها منجر به پروژه ای گردد که خود در آینده می‌تواند باعث مشکلات گردد و بعد از مدتی باید هزینه‌های اضافه تری نیز برای آن تخصیص نمود

مشکلات متعددی وجود دارد که باعث عدم مصرف بودجه انکشافی می‌شود از قبیل: طولانی بودن پروسه تدارکات، مشکلات امنیتی، عدم توانمندی لازم قراردادیان چه داخلی و چه خارجی، کمبود افراد مسلکی و تخصصی و توانمندی بخش دولتی، تعهد و احساس مسؤلیت ضعیف از جانب مسئولین و قراردادی، نظارت و کنترل ضعیف از جانب مراجع و...

با توجه به اهمیت حساب قطعیه نزد حکومت و شورای ملی و مردم افغانستان، نقش اداره کنترل و تفتیش در این زمینه چگونه است و برای هر چه بهتر شدن بازرسی چه اقداماتی انجام داده؟ و دلایل اظهار نظر موافق مشروط بالای قطعیه را بیان کنید؟

یکی از موضوعات بسیار جدی و اساسی نزد

اداره کنترل و تفتیش، بازرسی حساب قطعیه دولت می‌باشد. بدین منظور هر ساله تیمی مرکب از مفتشین مجرب و ورزیده زیر نظر معاون عملیاتی اداره برای بازرسی حساب قطعیه تعیین و فعالیت خود را از ابتدای برج سرطان آغاز می‌نمایند. ما ادعا نمی‌کنیم که هیچگونه نواقصی در کار ما نیست اما همه ساله کوشش و تلاش بر اینست تا بر اساس تجارب نو، اصول حسابداری و تفتیش، قوانین نافذه، طرزالعملها و معیارات بین المللی تفتیش اتنوسای، کیفیت بازرسی ارتقا و اطمینان نسبی از وضعیت مالی کشور که در قطعیه دولت انعکاس یافته، به رئیس جمهور و شورای ملی ارایه گردد و آنان را در تصمیم‌گیری پیرامون مسائل مالی و بودجوی کمک نماید. اگرچه در این بابت محدودیتهای فراوانی نیز موجود می‌باشد.

قطعیه سال ۱۳۸۸ که مورد بازرسی کمیسیون موظف صورت گرفت تا حدودی متفاوت با بازرسی‌های سال گذشته بود. در سال گذشته تلاش صورت گرفت تا علاوه بر اطمینان یافتن از صحت اسناد مالی با صورت حسابها و در نهایت قطعیه مرتبه وزارت مالیه، نگرش سیستمی به چگونگی وضعیت مالی و بودجه در سطح واحدهای بودجوی و در مجموع

در سال گذشته تلاش صورت گرفت تا علاوه بر اطمینان یافتن از صحت اسناد مالی با صورت حسابها و در نهایت قطعیه مرتبه وزارت مالیه، نگرش سیستمی به چگونگی وضعیت مالی و بودجه در سطح واحدهای بودجوی و در مجموع دولت داشته باشیم و از آن نگاه نیز به مسائل دقت صورت گیرد که می‌تواند مبنای درستی برای تصمیم‌گیریهای امور مالی مخصوصاً برای پارلمان باشد.

□

دولت داشته باشیم و از آن نگاه نیز به مسائل دقت صورت گیرد که می تواند مبنای درستی برای تصمیم گیریهای امور مالی مخصوصاً برای پارلمان باشد. به عنوان مثال اگر در مجموع بودجه نگاه کنیم می بینیم در حدود ۳۰ فیصد از مجموع بودجه عادی را وجوه احتیاطی احتوا می نماید و متأسفانه تعدادی از ادارات و وزارت خانه ها حتی چند برابر از بودجه تخمینی خود را بودجه احتیاط استفاده کرده اند که اولاً مقدار ۳۰ فیصد وجوه احتیاط زیاد می باشد و ثانیاً اینکه وزارت خانه ها با اداریاتی که با استفاده از بودجه احتیاط، خود را ملزم به تهیه و تخمین دقیق بودجه نمی دانند. در سالهای اخیر شاهد تطبیق سیستم جدید بودجه بر اساس برنامه در ادارات می باشیم که مبنای آن سنجش دقیق فعالیتها و برنامه های واحدهای بودجوی می باشد، اما با وجود وجوه زیاد بودجه احتیاط عملاً این پالسی ها، نقض و تضعیف می گردد. در قطعیه عواید که بعد از تاخیر دو ماه بدسترس کمیسیون قرار داده شد، ملاحظه گردید که در خیلی از کودهای عایداتی و مالیاتی پلان های پیش بینی شده بر اساس معیارهای علمی و پرنسیب های اساسی پلان گذاری نبوده بلکه بر اساس حدس و گمان طرح گردیده است. چنانچه در قسمت پیش بینی و تحقق عواید در بعضی از کودها تفاوتهای قابل ملاحظه ای به چشم می خورد که می تواند ناشی از عدم دقت مسئولین مربوطه در تخمین عواید کودهای متذکره باشد که با پیش بینی رقم ناچیز عواید، تلاش مراجع عایداتی را در تحصیل عواید بیشتر با توجه به ظرفیتهای موجود، تقلیل دهد. همچنان در بعضی از کودها دیده می شود که پلان پیش بینی شده تعدادی از مراجع صفر می باشد، در حالیکه ارقام درستی در کودهای مذکور تحقق پذیرفته است. به گونه مثال می توان از مستوفیت ولایت ننگرهار یادآوری نمود.

با توجه به وجود برخی مشکلات در قطعیه از جمله ثبت های غلط معاملات، عدم مطابقت برخی از ارقام مندرج در بودجه با حساب قطعیه، ترتیب اثر ندادن به سفارشات قبلی اداره کنترل و تفتیش و... قطعیه بودجه عادی و انکشافی نظر موافق مشروط ابراز گردید و در ارتباط با قطعیه عواید؛ این قطعیه بعد از دو ماه تاخیر بتاريخ ۳۱ ماه اسد بدسترس کمیسیون موظف قرار داده شد اما بنابر موجودیت بعضی از تفاوتها و اشتباهات مورد اعتراض کمیسیون

واقع گشت و در رابطه خواهان توضیحات از مسئولین مربوط گردیدند. ریاست عواید ضمن ارایه یکسری دلایل قطعیه دیگری ترتیب و به تاریخ ۲۸ سنبله بدسترس کمیسیون قرار دادند که با توجه به محدودیت زمانی و قانونی از بازرسی مجدد باز ماند و در زمینه اظهار نظری صورت نگرفت.

گزارش و اظهار نظر اداره کنترل و تفتیش درباره قطعیه، هر ساله در پارلمان و کمیسیون مالی و بودجه به بحث گرفته می شود. معمولاً بیشتر روی چه جنبه هایی از گزارش بحث صورت می گیرد، نوع تعامل و همکاری فعلی چگونه و در آینده چطور؟

اداره کنترل و تفتیش با رعایت اصل بی طرفی، گزارش و اظهار نظر مستقلانه خود را بالای قطعیه دولت در موعد قانونی تکمیل و یک کاپی از آن را به مقام محترم ریاست جمهوری و یک کاپی دیگر را به شورای محترم ملی ارسال می دارد. طی سالهای گذشته قطعیه در کمیسیون مالی و بودجه به بحث گرفته شده و طرفین ذیدخل در قطعیه دولت (وزارت مالیه، اداره کنترل و تفتیش و کمیسیون مالی و بودجه) دلایل خود را مطرح می نمایند که در خلال این بحثها مواردی که دارای ابهام بوده یا دارای ثبت اشتباهات حسابی بوده روشن و مرفوع می گردد. و احياناً چنانچه از نظر کمیسیون مالی و بودجه یا پارلمان در مجموع، احساس نمایند که کدام تخطی از قوانین صورت گرفته که می بایست برای تحقیقات بیشتر به مراجع عدلی و قضایی سپرده شود، به لوی حارنوالی محول می گردد. بعضی از قطعیه های سال های گذشته جهت تحقیقات بیشتر به لوی حارنوالی ارسال گردیده بود که تا الحال از نتایج آن اداره کنترل و تفتیش بی اطلاع می باشد. از جمله تاکیداتی که گاهاً توسط بعضی نماینده گان مطرح شده پرداختن به امورات جزئی در قطعیه می باشد که با توجه به محدودیت زمانی که اداره کنترل و تفتیش با آن مواجه می باشد، زمان سه ماه کفایت بررسی جامع و کامل را همراه با جزئیات نمی کند لذا بررسی که بالای حساب قطعیه صورت می گیرد طور عمومی و کلی می باشد و بررسی تفتیش در جزئیات در خلال بازرسی های پلانی صورت می گیرد. یکی از مشکلاتی که در ارتباط با قطعیه دولت شاید کماکان وجود داشته باشد و چنانچه در این

زمینه کدام تفاهمی صورت نگیرد دوام یابد، توقعات پارلمان محترم از قطعیه دولت می باشد. اداره کنترل و تفتیش بر اساس معیارها و اصول حسابی و بر اساس تجارب سالهای گذشته اقدام به تفتیش می کند و حساب قطعیه دولت نیز بر اساس همان سیستم سالهای قبل ترتیب و تهیه می گردد. بناءً لازم به نظر می رسد بر اساس تجارب غنی چند سال اخیر، کمیسیون محترم مالی و بودجه با در نظر داشت محدودیتها، توقعات و خواسته هایی که از قطعیه دولت و چگونگی بازرسی آن دارد طوری که بتوان در پرتو آن تصویری واضح تر و روشن تر از وضعیت مالی دولت بدست آورد، ارایه نماید و شاهد تکامل هر چه بیشتر انضباط مالی و شفافیت هر چه بیشتر امور گردیم.